

SOCIALE VEILIGHEID IN DE GGZ

AANGIFTE DOEN BIJ AGRESSIE-
EN/OF GEWELDSINCIDENTEN

Handreiking voor leidinggevenden

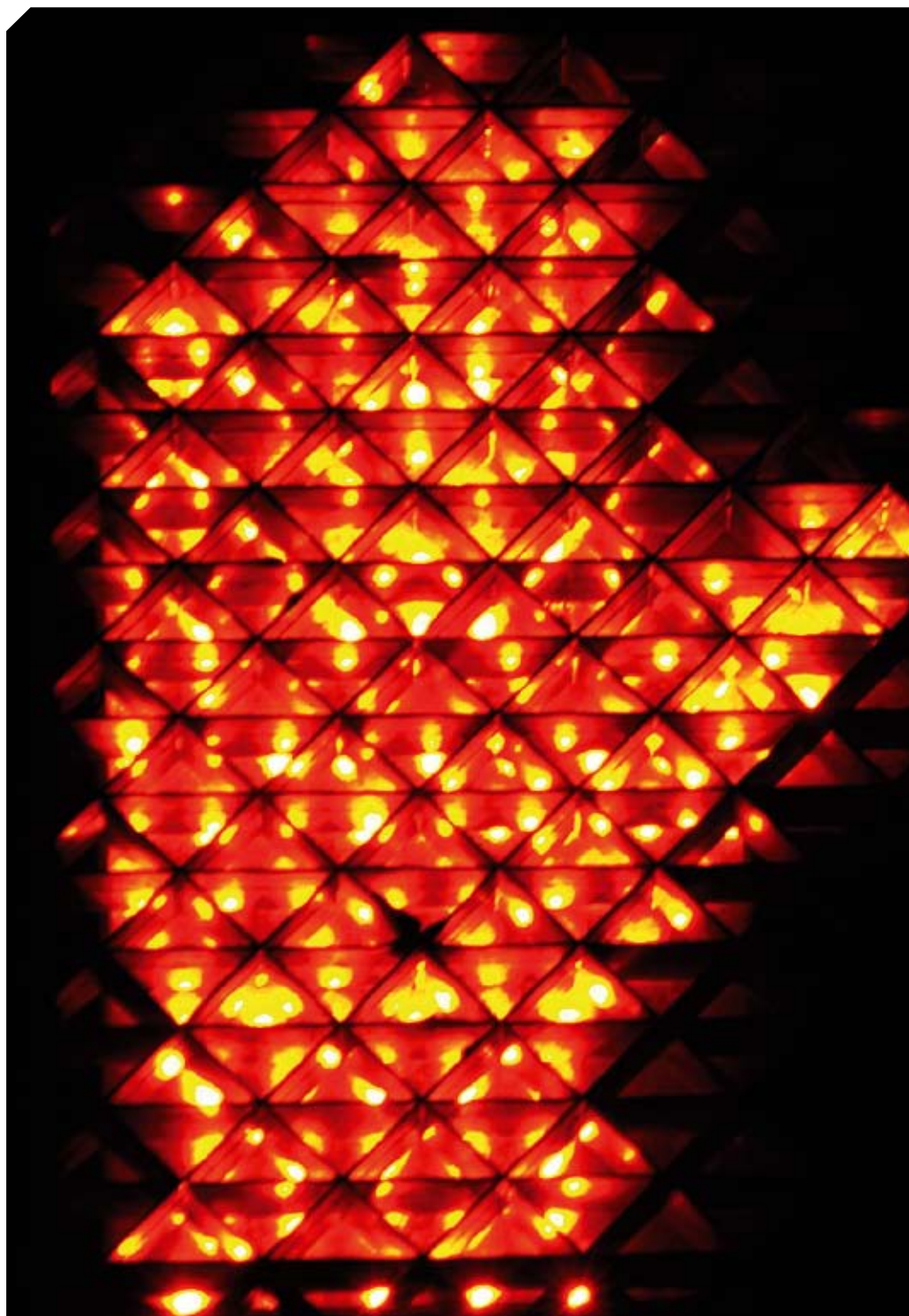
O&O
fonds
GGZ

SOCIALE VEILIGHEID IN DE GGZ

AANGIFTE DOEN BIJ AGRESSIE- EN/OF GEWELDSINCIDENTEN

Handreiking voor leidinggevenden

Inhoud

Inleiding

Duidelijke richtlijnen voor medewerkers	11
Doelstelling handreiking	12
Ggz-breed toepasbaar	12
Mannelijke vorm	12

Aangifte doen

1. Wat is aangifte doen?	13
Aangifte doen is het melden van een strafbaar feit bij de politie.	
2. Wie doet aangifte?	13
Iedereen, die weet dat een strafbaar feit gepleegd is, kan aangifte doen.	
3. Start van de vervolging	14
Het starten van de vervolging begint met het instellen van een politieonderzoek.	
4. Niet zelf op onderzoek uitgaan	14
Wacht niet en schakel de politie in een vroeg stadium in.	
5. Handelingen door de politie	14
Van verwerking van aangifte tot informatie over slachtofferhulp.	
6. Wat is er nodig bij het doen van aangifte?	14
Bij het doen van aangifte zijn bepaalde documenten van belang.	
7. Gedetailleerd verslag	15
De politie wil exact weten wat er gebeurd is.	
8. Is de privacy van de aangever gewaarborgd?	15
Wie ziet welke stukken? Hoe voorkom je dat?	
9. Domicilie kiezen	15
Hoe blijft een aangever anoniem?	
10. Tegenkomen van de dader in het politiebureau	16
Door goede afspraken te maken is een confrontatie uit te sluiten.	

11. Hoe doe je aangifte? 16
Er zijn meerdere manieren om aangifte te doen.
12. Altijd registreren 17
Registreren van incidenten draagt bij aan een veilige werkplek.
13. Meld Misdaad Anoniem 17
Welk incident meld je via deze service?
14. Aangifte doen of melden 17
Ook meldingen worden vastgelegd bij de politie.

B. Rechten, plichten en beroepsgeheim

1. Beroepsgeheim 19
De veiligheid van de zorgmedewerker mag niet in gevaar komen.
2. Aangifteplicht en verschoningsrecht 19
Bij ernstige incidenten gaat maatschappelijk belang voor.
3. Geheimhoudingsplicht 19
Geheimhoudingsplicht houdt mogelijkheid tot aangifte niet tegen.

C. Het vervolg op de aangifte

1. Heterdaad 21
Is er direct actie ondernomen of is er te lang gewacht?
2. Het vasthouden van een verdachte op het politiebureau 23
De zwaarte van het strafbare feit bepaalt de lengte van de vasthouding.
3. Langer dan zes uur vasthouden 23
Na de eerste zes uur is het mogelijk dat een verdachte langer wordt vastgehouden op het politiebureau.
4. Vervolging na aangifte? 24
Of het Openbaar Ministerie tot vervolging overgaat hangt af van een aantal factoren.

5. De rechtszaak	25
De officier van justitie vraagt de rechter de verdachte te veroordelen en te straffen.	
6. Civiele partijstelling	26
Civiele partijstelling is een vorm van burgerrecht toepassen in het strafrecht.	
7. De strafrechtelijke afhandeling (burger ten opzichte van overheid)	26
Op basis van het Wetboek van Strafrecht.	
8. De civielrechtelijke afhandeling (burger ten opzichte van burger)	27
Afwijkende bewijsvoering ten opzichte van het strafrecht.	
9. Samen aangifte doen met de ggz-instelling	29
De ggz-medewerker weet dat hij er niet alleen voor staat.	
10. Aangifte tegen cliënten op een gesloten afdeling	29
Heeft dit nut en waar ligt de grens?	

D. Mogelijke represailles door de veroorzaker

De rechter rekent represaillegedrag van een veroorzaker zwaar aan.	31
--	----

E. Goede voorwaarden scheppen

1. Begeleiding bij aangifte doen	33
Leidinggevend, juristen en mensen van bureau slachtofferhulp kunnen begeleiden bij aangifte doen.	
2. Opvang en nazorg	33
Slachtofferhulp biedt hulp aan individuele personen.	
3. Protocol	34
De strafbare feiten moeten in relatie staan tot de ggz-instelling.	
4. Stel de norm vast	34
Binnen de ggz-instelling moet in onderling overleg een norm worden gesteld.	
5. Contactpersoon per niveau	35
Stel contactpersonen aan op strategisch, beleidsmatig en uitvoerend niveau.	

6. Formuleren van beleid	36
Een cliënt moet tijdens een intakegesprek worden gewezen op de huisregels en gedragscode van de ggz-instelling.	

7. Compenseren van tijd	36
Tijd voor het doen van aangifte geldt als werktijd.	

F. Schadefonds Geweldsmisdrijven

Dit Schadefonds is opgericht om slachtoffers financieel tegemoet te komen.	37
--	----

G. Opzeggen behandelingsovereenkomst

De cliënt moet weten dat het beëindigen van de behandelingsovereenkomst tot de mogelijkheden behoort.	39
---	----

Bijlagen

Schema aangifte doen	40
Tijdschema voorarrest	49
Lijst met relevante websites	51

Colofon	52
----------------	----

STOP

Inleiding

Agressie in ggz-instellingen neemt toe. Naast patiënten en cliënten veroorzaken ook familieleden en bezoekers de nodige problemen. Een oorzaak van deze agressie kan het ziektebeeld van een patiënt zijn, maar ook het mondiger worden speelt een rol.

Een agressie-incident moet altijd worden aangegeven bij de politie. Alleen dan kunnen de veroorzakers via de juiste juridische weg worden aangepakt. Ook als het niet wenselijk is dat de veroorzaker wordt vervolgd, is het belangrijk aangifte te doen. De bevindingen van het slachtoffer worden dan in een proces-verbaal vastgelegd. Door structurele aangifte van agressie-incidenten heeft de politie of de beveiliging een completer zicht op alle strafbare feiten. Hierdoor ontstaat een beter beeld van de daders en kan het toezicht worden aangepast, want naast het belang van het slachtoffer en de werkgever, is er ook het openbare belang.

Duidelijke richtlijnen voor medewerkers

Helaas blijkt dat slechts in een beperkt aantal agressie- en geweldincidenten aangifte wordt gedaan. Dit was reden voor GGZ Nederland en de werknemersorganisaties (ABVAKABO FNV, CNV Publieke Zaak, FBZ en NU'91) dit te inventariseren onder medewerkers in ggz-instellingen. Deze inventarisatie geeft een beeld van de overwegingen die medewerkers doen besluiten om bij incidenten geen aangifte te doen bij de politie. De medewerkers zeggen behoefte te hebben aan duidelijke richtlijnen over het doen van aangifte bij politie. Vrijwel alle ondervraagden zijn voor het opstellen van een protocol. De medewerkers verwachten ook dat ieder incident serieus wordt genomen en niet wordt afgedaan als 'risico van het vak'.

Doelstelling handreiking

Deze handreiking geeft duidelijkheid aan leidinggevendenden over de volgende onderwerpen:

- het doen van aangifte
- het vervolg op de aangifte
- het aanhouden en berechten van een verdachte
- mogelijke represailles door de veroorzaker
- goede voorwaarden scheppen
- beroepsgeheim bij het doen van aangifte
- schadefonds Geweldsmisdrijven
- opzeggen behandelingsovereenkomst

Met deze handreiking kunnen leidinggevendenden de medewerkers na een incident kwalitatief goede ondersteuning bieden. Door goede voorlichting krijgen medewerkers een duidelijk beeld van wat aangifte doen inhoudt. Hierdoor worden de gevolgen duidelijk, waardoor zij een goede afweging kunnen maken van de te ondernemen stappen.

Ggz-breed toepasbaar

Binnen de ggz-instellingen bestaan verschillende soorten zorg. Deze handreiking is ggz-breed geschreven en op alle soorten zorg (ambulante, intramurale, extramurale zorg, in een open of gesloten afdeling) van toepassing. Het kan voorkomen dat u in sommige beschreven situaties uw werkplek niet herkent. De hoofdlijnen met betrekking tot het doen van aangifte blijven echter gelijk.

Mannelijke vorm

In deze handreiking is ervoor gekozen alle personen in de mannelijke vorm te schrijven. Bijvoorbeeld: "Hij doet verslag van zijn ervaring." Uiteraard gelden dezelfde regels wanneer er sprake is van een vrouwelijke aangeefster, slachtoffer of getuige.

A. Aangifte doen

1. Wat is aangifte doen?

Aangifte doen is het melden van een gepleegd strafbaar feit bij de politie. Het strafbare feit kan een misdrijf of een overtreding zijn. Hiervan wordt een proces verbaal opgemaakt. Op basis daarvan kan vervolging plaatsvinden.

2. Wie doet aangifte?

Iedereen, die weet dat een gepleegd strafbaar feit gepleegd is, kan aangifte doen bij de politie. Dit staat in artikel 161 van het Wetboek van Strafvordering. De aangever hoeft niet zelf het slachtoffer te zijn. Een medewerker van een ggz-instelling, die namens een collega aangifte doet, hoeft zelf niets gezien of gehoord te hebben. Justitie zal in dat geval de slachtoffers en getuigen laten verhoren die het incident wel zelf hebben meegemaakt of gezien. Dit verhoor kan bij de politie plaatsvinden, bij de rechter-commissaris of tijdens de rechtszaak door de rechter. Slachtoffer en getuigen kunnen dan geconfronteerd worden met de verdachte en diens advocaat. Wanneer slachtoffer en getuigen kiezen voor domicilie (zie § A9) blijft het priv adres onbekend voor de advocaat van de dader.

De doelstelling van een aangifte is te komen tot vervolging van de dader. De rechter toetst of het feit bewezen is en de verdachte strafbaar is. In bepaalde gevallen kan het nodig zijn dat het slachtoffer een verklaring aflegt bij de politie, de rechter-commissaris of tijdens de rechtszaak. Indien er letsel is ontstaan, vraagt de politie een medische verklaring bij een behandelend arts op. Justitie kan bij ernstige incidenten (zoals zware mishandeling of diefstal met geweld) ook overgaan tot strafvervolging zonder aangifte.

Getuigen bij strafbare feiten zijn niet altijd personen die het strafbare feit hebben zien of horen gebeuren. In zedenzaken worden vaak getuigen gehoord aan wie het slachtoffer bepaalde zaken heeft verteld. Deze verklaring dient dan als ondersteunend bewijs en is in een opsporingsonderzoek heel belangrijk.

3. Start van de vervolging

Bij agressie tegen medewerkers is aangifte doen een voorwaarde om de politie in actie te brengen. Het starten van de vervolging tegen de daders begint met het instellen van een politieonderzoek. Als het proces-verbaal van aangifte is opgemaakt, wordt het verdere onderzoek bepaald. Dit kan bestaan uit het verhoren van getuigen en een technisch sporenonderzoek. Aan de hand van het politieonderzoek overlegt de politie met de officier van justitie of tot vervolging van de veroorzaker kan worden overgegaan. De officier van justitie besluit tot vervolging over te gaan wanneer er voldoende bewijzen zijn tegen de veroorzaker of wanneer de verwachting is dat deze bewijzen nog komen. Hij gaat dus alleen over tot vervolging wanneer de kans reëel is dat de rechter tot een veroordeling over zal gaan. Dit is geen reden om geen aangifte te doen.

4. Niet zelf op onderzoek uitgaan

Soms wordt nog wel eens gewacht met het inschakelen van de politie om eerst zelf bewijs te verzamelen of om de situatie nog even aan te zien. Wacht niet en schakel de politie in een vroeg stadium in. Ook in de voorfase van een onderzoek kan de politie goede assistentie verlenen. De politie kan adviseren dan wel helpen bij het oplossen van deze kwesties. Door zelf bewijs te verzamelen kan veel technisch bewijs verloren gaan.

5. Handelingen door politie

De politie verwerkt de aangifte in een landelijk systeem van het politiekorps, waardoor iedere politieambtenaar dit strafbare feit kan opzoeken en op details nalezen. De aangever krijgt na het doen van aangifte altijd direct een kopie van de aangifte mee. Die kopie kan nodig zijn voor de verzekering. Daarnaast krijgt de aangever informatie over de verdere stappen na de aangifte en informatie over slachtofferhulp.

6. Wat is er nodig bij het doen van aangifte?

Om aangifte te kunnen doen, is een geldig legitimatiebewijs nodig. Daarnaast kunnen andere documenten (verzekeringsgegevens, waardepapieren, eigendomsbewijzen, aankoopbonnen, e.d.) van belang zijn. Zo kan in een later stadium, wanneer de politie een gestolen apparaat aantreft, van belang zijn dat een serienummer bij de aangifte al is opgegeven. Interne beeld- en

geluidsopnamen moeten beschikbaar worden gesteld voor het politieonderzoek. Het ter beschikking stellen van deze opnamen moet vooraf in het instellingsbeleid zijn opgenomen. De directie en de ondernemingsraad kunnen hier duidelijkheid over geven.

7. Gedetailleerd verslag

De politie wil exact weten wat er gebeurd is. Elk detail kan van belang zijn voor het politieonderzoek. Wat heeft de aangever gezien? Wat heeft hij gehoord? Geproefd? Geroken?

De situatie wordt van seconde tot seconde vastgelegd. Een gedetailleerd verslag is van groot belang voor het verhoor van een verdachte of getuige.

8. Is de privacy van de aangever gewaarborgd?

Bij het doen van aangifte vraagt de politie naar persoonsgegevens van de aangever. Het slachtoffer of de aangever hoeft niet al zijn gegevens op te geven! (zie § A9 en § C9).

Persoonsgegevens worden vastgelegd in het proces-verbaal van aangifte. Wanneer het tot een rechtszaak komt, stuurt de officier van justitie alle stukken naar de rechter. Ook de advocaat van de verdachte ontvangt deze stukken. Het is gebruikelijk dat de verdachte daar een kopie van krijgt, zodat hij de zaak met zijn advocaat kan bespreken. De verdachte ziet in dat geval de persoonsgegevens van het slachtoffer of de aangever. Veel mensen vinden dit geen prettig idee. In de volgende paragraaf staat hoe een aangever anoniem blijft.

9. Domicilie kiezen

Een aangever kan kiezen voor domicilie. In het geval van domicilie wordt niet het privéadres, maar het adres en contactgegevens van de ggz-instelling opgegeven. Wanneer het telefoonnummer van de leidinggevende wordt opgegeven, moet deze weten hoe te handelen wanneer de verdachte naar dit nummer belt en naar het slachtoffer vraagt. De leidinggevende zal het telefoongesprek in geen geval doorzetten naar het slachtoffer. Eventueel kan de leidinggevende de politie informeren. De rechter zal in beginsel de domiciliekeuze respecteren. Alleen wanneer de rechter dit van belang acht voor een juiste rechtsgang zal hiervan worden afgeweken.

10. Tegenkomen van de dader in het politiebureau

In de meeste politiebureaus komen daders en aangevers elkaar niet zomaar tegen. Maar wanneer de aangever onaangekondigd het politiebureau inloopt, is er een kans dat hij de dader tegenkomt. Om dit te voorkomen is het raadzaam vooraf een afspraak te maken. Zo is een ongewilde confrontatie met de dader zo goed als uitgesloten. Tussen sommige ggz-instellingen en politiekorpsen zijn al afspraken gemaakt over dit probleem. Deze afspraken zijn vastgelegd in een convenant.

11. Hoe doe je aangifte?

Dichtstbijzijnde politiebureau: In de regel wordt de aangifte gedaan op het dichtstbijzijnde politiebureau. Daar kan uit veiligheidsoverwegingen van worden afgeweken.

In de ggz-instelling: In sommige plaatsen wordt de aangifte opgenomen op de plaats waar het incident heeft plaatsgevonden. De politie komt dan naar de ggz-instelling en werkt het rapport op het politiebureau uit. Dit geeft veel administratieve rompslomp en vergt veel tijd omdat de politie terug moet komen met de definitieve versie van het rapport.

Aangiftezuil: Op enkele politiebureaus staan aangiftezuilen. Hierop kan de aangever aan de hand van door de computer gestelde vragen een aangifteformulier invullen. Dit is alleen mogelijk voor eenvoudige en minder zware incidenten. De aangifte wordt later naar huis gezonden.

Telefonische aangifte: Dit is alleen mogelijk voor eenvoudige en minder zware incidenten. De aangifte wordt later naar huis gezonden.

Aangifte via internet: Ga naar www.politie.nl/aangifte. Kies daarna de plaats waar het incident heeft plaatsgevonden. De aangever ziet direct welke strafbare feiten via internet kunnen worden aangegeven. Uit veiligheidsoverwegingen wordt de internetverbinding verbroken wanneer een tijd niets is ingevuld. Zorg er bij het invullen dus voor dat alle gegevens bij de hand zijn. Een voordeel van elektronische aangifte is dat zaken sneller afgehandeld worden door de politie. Er is namelijk minder politiepersoneel voor nodig. Het kost ook de aangever minder tijd.

12. Altijd registreren

Elk feit dat te maken heeft met agressie en geweld moet worden geregistreerd bij de werkgever. De reden hiervoor is dat iedere werkgever in Nederland moet zorgen voor een veilige werkplek voor de werknemers. Door alle incidenten te registreren krijgt de werkgever een compleet beeld van alle incidenten. Op basis daarvan kan de directie het (veiligheids-)beleid opstellen of aanpassen. De politie heeft geen toegang tot dit interne registratiesysteem. Wanneer de werkgever nalatig is, kan de Arbeidsinspectie ingrijpen.

13. Meld Misdaad Anoniem

Sinds 1 januari 2004 is het mogelijk om de politie verdacht crimineel gedrag te tippen via een gratis telefoonnummer. Bij de telefoonlijn, die 'Meld Misdaad Anoniem' heet, blijft de melder anoniem. 'Meld Misdaad Anoniem' is niet bedoeld voor het melden van een vernieling of een mishandeling in de ggz-instelling. Voor het melden van dealen van drugs vanaf het terrein van de instelling is deze lijn wel geschikt.

'Meld Misdaad Anoniem'

Telefoon: 0800-7000 (ma-zo: 10.00 - 22.00 uur)

De informatie wordt doorgegeven aan de plaatselijke politie of een andere instantie die zich daarmee bezig houdt. Dat kan het meldpunt kindermishandeling of het bureau Jeugdzorg zijn.

Meer informatie: www.meldmisdaadanoniem.nl

14. Aangifte doen of melden

Soms kan een incident 'te klein' zijn voor een aangifte. In dat geval is het raadzaam er een melding van te maken bij de politie. Een dergelijke melding wordt bij de politie vastgelegd. Hierbij worden de adresgegevens van de betrokkenen vermeld. Ook hier is het mogelijk om domicilie te kiezen (zie § A9). Bij een eventuele latere aangifte zal de politie altijd kijken of er al eerdere meldingen over de verdachte zijn binnengekomen. Er bestaat dan de mogelijkheid dat de meldingen ook worden gevoegd in het uiteindelijke proces-verbaal dat naar de officier van justitie wordt gezonden. Zo kan bewijs worden opgestapeld en kan een rechter een maatregel opleggen aan de verdachte.

B. Rechten, plichten en beroepsgeheim

1. Beroepsgeheim

Artsen, verpleegkundigen en andere zorgmedewerkers hebben te maken met wetgeving met betrekking tot beroepsgeheim. Dit staat onder andere in de WGBO en de Wet BIG. Belangrijk hierin is dat er geen gegevens worden verstrekt aan anderen dan met toestemming van de cliënt, tenzij de gegevens worden doorgegeven aan de hulpverlener die rechtstreeks bij de behandeling is betrokken. Deze wetgeving geeft ruimte om in enkele gevallen gegevens door te geven aan anderen. Dat mag als de veiligheid van de zorgmedewerker in gevaar is. Het is niet toegestaan om tijdens het afleggen van een verklaring aan de politie iets te vertellen over het ziektebeeld van de veroorzaker. Het is wel toegestaan om de naam te noemen van de cliënt.

2. Aangifteplicht en verschoningsrecht

Voor sommige in de wet omschreven strafbare feiten (zoals moord en verkrachting) geldt een aangifteplicht. Voor alle andere zaken, of dit nu een misdrijf of een overtreding betreft, bestaat het vrije recht om aangifte te doen. Daarnaast mag een officier van justitie ambtshalve een vervolging instellen. Ook als het slachtoffer dit zelf niet wil. En er zijn zaken die naast een aangifte ook een extra klacht nodig hebben om tot vervolging over te kunnen gaan. Dat is bijvoorbeeld het geval bij aangifte tegen een eigen kind. Het verschoningsrecht weegt zwaarder dan de aangifteplicht. Hulpverleners met een beroepsgeheim zijn uitgezonderd van deze aangifteplicht, mits dit te maken heeft met hun werk. Men moet in ieder geval goed afwegen of ook anderen slachtoffer kunnen worden van zeer ernstige incidenten. Zo ja, dan moet uit maatschappelijk belang toch aangifte worden gedaan.

3. Geheimhoudingsplicht

Zoals eerder gesteld, kan een instelling niet tornen aan het recht om aangifte te doen volgens artikel 161 van het Wetboek van Strafvordering. Ook niet op grond van de geheimhoudingsplicht. De relatie hulpverlener – cliënt schuift op dat moment naar de achtergrond. Kortweg kan worden gesteld

dat bij een aangifte tegen een cliënt alleen die zaken worden verklaard die relevant zijn voor het vastleggen van het strafbare feit. Verder ingaan op het ziektebeeld is niet toegestaan. De rechters in Nederland hebben ruimschoots middelen om dit bij deskundigen na te vragen. De politie kan bepaalde medische zaken opvragen. Indien tussen gepleegd incident en ziektebeeld een causaal verband bestaat dan dient dit duidelijk te blijken uit rapportages van deskundigen.

Doorbreken van de geheimhoudingsplicht kan ook indien de cliënt toestemming geeft om de zwijgplicht te doorbreken. Dit hoeft niet te betekenen dat de hulpverlener dit daadwerkelijk moet doen. De hulpverlener moet er echter van overtuigd zijn dat de cliënt deze toestemming uit vrije wil geeft en overziet wat de gevolgen hiervan zijn. Zelfs wanneer de cliënt toestemming geeft, is de arts niet verplicht om informatie te geven. Er kunnen namelijk gronden zijn om ondanks de toestemming van de cliënt/patiënt te zwijgen.

In het kader van het beroepsgeheim wordt soms gedacht dat het doen van aangifte bij de politie alleen mag gebeuren na verkregen toestemming van de directie. Dit is niet correct en druist in tegen eerder genoemd artikel 161 van het Wetboek van Strafvordering. Wel is het zo dat in bepaalde gevallen overleg gevoerd kan worden over omstandigheden, behandelplan etc., maar de beslissing over het doen van aangifte ligt bij de betrokken medewerker zelf.

C. Het vervolg op de aangifte

Als uit het politieonderzoek blijkt dat de officier van justitie waarschijnlijk geen vervolging zal instellen, zet de politie dit niet in werking. Het gebeurt vaak dat er later meer omstandigheden bekend zijn, waardoor er wel een dader aangewezen kan worden. De aangifte heeft dan wel zin. Daarnaast stelt de politie haar inzet vast aan de hand van bekend geworden incidenten. Komen er veel aangiften van auto-inbraken of andere misdrijven binnen op een bepaald parkeerterrein of binnen een bepaald gebied, dan zal de politie in dat gebied meer gaan surveilleren of zelfs gaan posten. Alle aangiften en mutaties worden dan als het ware gestapeld tot een geheel. Aangifte doen heeft dus altijd zin. Het stapelen kan leiden tot aanhouding van de verdachte, maar ook tot plaatsing van de verdachte in een ander, zwaarder regime.

1. Heterdaad

In Nederland zijn de bevoegdheden van de politie per strafbaar feit verschillend. Het merendeel van de Nederlandse bevolking begrijpt dat de politie bij een belediging minder bevoegdheden heeft dan bij een zware mishandeling of erger. De wet zegt hierover dat de bevoegdheden zijn gekoppeld aan de maximumstraf die aan het strafbare feit is gekoppeld. De mogelijkheden van de politie hangen vaak af van het feit of het incident heterdaad of geen heterdaad is. Heterdaad wil niet zeggen dat de politie zelf iets moet hebben gezien. Het gaat er bij heterdaad om of na het ontdekken van het strafbare feit er meteen actie is ondernomen door zowel de ontdekker als door de politie. Deze actie moet binnen een tijdsbestek van een aantal uren hebben plaatsgevonden.

Voorbeeld 1 Op het terrein van een ggz-instelling vindt een bedreiging plaats om 22.00 uur. De ggz-medewerkers hebben dit gezien en gehoord. De politie wordt direct om 22.01 uur gebeld en komt om 22.15 uur bij die medewerkers op het terrein aan. Ondanks dat de pleger van de bedreiging dan al weg is, blijft dit heterdaad.

Wanneer het heterdaad is, de naam van de verdachte bekend is en de politie daar meteen achteraan gaat, mag de politie de verdachte aanhouden wanneer de verdachte bijvoorbeeld om 23.00 uur thuis wordt aangetroffen. Wanneer de politie de verdachte pas de volgende ochtend ziet, mag de verdachte niet meer aangehouden worden zonder dat de officier van justitie hiervoor toestemming heeft gegeven. Er is dan teveel tijd verstreken.

Voorbeeld 2 In een ggz-instelling wordt een medewerker geslagen door familie van een cliënt. De medewerker doet hiervan de volgende dag aangifte. Er is geen sprake meer van heterdaad, omdat er teveel tijd is verstreken. Indien de politie toestemming tot aanhouding van de verdachte vraagt aan de officier van justitie en deze toestemming ook krijgt, mag de verdachte ook de volgende dag nog worden aangehouden.

Voorbeeld 3 Wordt de medewerker niet geslagen maar uitgescholden dan zal de officier van justitie geen toestemming geven om de verdachte aan te houden buiten heterdaad. De politie zal de verdachte dan moeten uitnodigen voor verhoor op het politiebureau.

Bij heterdaad mag de politie de verdachte aanhouden. Een burger mag dit overigens ook.

Buiten heterdaad mag de burger niet aanhouden. Alleen de politie mag buiten heterdaad aanhouden, mits er toestemming is van de officier van justitie. Daarnaast kan en mag de politie buiten heterdaad alleen verdachten aanhouden bij strafbare feiten waarop een maximumstraf van vier jaar of meer staat en enkele aangewezen misdrijven.

De omvang van een eventuele schade maakt voor een aanhouding niet uit. Dat gaat pas meetellen wanneer de rechter er aan te pas komt tijdens een rechtszaak. Wel is er altijd sprake van een relatie tussen het gepleegde strafbare feit aan de ene kant en de strafmaat en de opsporingshandelingen aan

de andere kant. De zwaarte en de ernst van het strafbare feit bepalen niet alleen de straf, ook andere omstandigheden wegen hierbij mee.

2. Het vasthouden van een verdachte in het politiebureau

Wanneer iemand wordt aangehouden door de politie wordt hij zo snel mogelijk naar het politiebureau overgebracht. Daar toetst een hulpofficier van justitie of bij de aanhouding aan alle voorwaarden is voldaan en of de aanhouding wel toegestaan is. Deze hulpofficier is feitelijk vaak een leidinggevende van de politie. De zwaarte van het strafbare feit bepaalt vervolgens hoe lang een verdachte vastgehouden kan worden op een politiebureau. Tijdens het verblijf in het politiebureau wordt de verdachte verhoord en kan gelijktijdig politieonderzoek worden gedaan. Dit verhoor mag maximaal zes uur duren, waarbij de tijd tussen 00.00 uur en 09.00 uur niet meetelt. Wanneer deze tijd te kort blijkt te zijn om de zaak af te ronden, is het mogelijk de verdachte langer vast te houden. Dit kan over het algemeen alleen wanneer de verdachte een strafbaar feit heeft gepleegd met een maximumstraf van vier jaar of meer. Heeft de verdachte een strafbaar feit gepleegd, waarvan de maximumstraf minder is dan vier jaar, dan wordt de verdachte na zes uur vrijgelaten. Hij kan dan naar huis, maar zal zich later moeten verantwoorden bij de rechter. Het is daarom van het grootste belang dat direct of de volgende ochtend aangifte wordt gedaan. De politie kan dan binnen de tijd dat de verdachte vastgehouden wordt, bepalen van welk misdrijf hij verdacht wordt en daarmee hoe lang de verdachte vastgehouden mag worden. Aan de hand van deze aangifte kan worden vastgesteld of de verdachte de waarheid heeft gesproken en kan worden besloten of de verdachte naar huis mag. Wanneer de verdachte geen vaste woon- of verblijfplaats heeft, kan hij langer ingesloten blijven, maar bij ggz-cliënten zal dit niet veel voorkomen. De meesten hebben een bekend adres of wonen in de instelling.

3. Langer dan zes uur vasthouden

Na deze eerste zes uur is het mogelijk dat de officier van dienst bij de politie vindt dat de verdachte langer vastgehouden moet worden. Hij kan de verdachte dan "in verzekering stellen".

Deze officier van dienst heeft binnen de politie de leiding over het opsporingsproces en treedt op namens de officier van justitie. Hij stelt de officier van justitie direct in kennis van de inverzekeringstelling. De periode van

inverzekeringstelling is voor de duur van drie dagen (en nachten) en kan daarna nogmaals, maar dan met toestemming vooraf, door de officier van justitie voor drie dagen (en nachten) worden verlengd. De rechter-commissaris beoordeelt de rechtmatigheid van deze inverzekeringstelling na drie dagen. Bij zwaardere zaken als zware mishandeling, doodslag en diefstal met geweld, kan de verdachte vervolgens nog langer vastgehouden worden. Dit mag de politie of officier van justitie niet meer alleen bepalen. Dan komt de rechter-commissaris, een onderzoeksrechter, in beeld. Deze kan bepalen of de verdachte voor een periode van maximaal 14 dagen langer kan worden vastgehouden. Daarna kan de raadkamer van de rechtbank bepalen dat de gevangenhouding van de verdachte wordt bevolen voor de duur van 30, 60 of de maximale termijn van 90 dagen. Deze periode heet voorarrest. Na deze periode moet de rechtszaak gestart zijn. Feitelijk is dit ruim drie maanden na het plegen van het strafbare feit.

Meer informatie over maximumstraffen en strafrecht, is te vinden op: wetten.overheid.nl. **Een tijdschema is bijgevoegd als bijlage 2.**

4. Vervolging na aangifte?

Of het Openbaar Ministerie na aangifte tot vervolging over gaat, hangt af van een aantal factoren. De belangrijkste zijn:

- Heeft de verdachte bekend?
- Is het strafbare feit te bewijzen (bijvoorbeeld door middel van getuigen)?
- Bijzondere omstandigheden van de verdachte.

Als de verdachte bekend heeft, kan het Openbaar Ministerie snel overgaan tot strafvervolging. Men zal dan geen aanvullende bewijzen zoeken of nader onderzoek doen. De aangifte die bijvoorbeeld door de leidinggevende of de politiecontactfunctionaris is gedaan, volstaat dan. In deze gevallen hoeft de medewerker niet zelf aangifte te doen. De ggz-instelling kan zelf afspreken wie er namens de medewerkers en de ggz-instelling aangifte doet bij de politie. Het verdient de voorkeur dat een ander dan het slachtoffer dit doet. Overigens is steunbewijs zoals een getuigenverklaring, wel zinvol voor het geval de verdachte zijn bekentenis zou willen intrekken. Zeker wanneer de verdachte zijn verklaring wil intrekken bij een incident waarbij de medewerker direct zelf is betrokken (denk aan mishandeling, bedreiging, belediging, vernieling eigen kleding etc.) zal de rechter overgaan tot het verhoren van de betrokken medewerker. Intrekken van een agelegde verklaring kan niet.

Een afgelegde verklaring blijft altijd bestaan. Er kan wel een nieuwe, extra verklaring worden afgelegd die tegenstrijdig is met een eerder afgelegde verklaring. Heeft de verdachte niet bekend of is de schade niet eenvoudig vast te stellen dan gaan er andere aspecten meespelen. Als de verdachte niet heeft bekend, moet het Openbaar Ministerie met bewijzen komen. Dat kunnen video-opnamen zijn en getuigenverklaringen. De aangifte zal in deze gevallen niet voldoende zijn.

Of de schade al dan niet eenvoudig is vast te stellen staat los van de vervolging. Daar gaat het om bewijs van vernieling. Als de door de verdachte veroorzaakte schade vaststaat, kan hij worden veroordeeld. Niet eenvoudig vast te stellen schade leent zich daarentegen niet voor schadevergoeding in het kader van de strafzaak. De schade kan dan alleen worden verhaald tijdens een civiele rechtszaak. De verdachte zal zich hierbij laten vertegenwoordigen door een advocaat (procureur) die mogelijk de getuigen wil verhoren. Een confrontatie tussen verdachte en slachtoffer of getuige kan het gevolg zijn. Overigens heeft de officier van justitie de mogelijkheid om de verdachte, ter voorkoming van een rechtszaak, een voorstel te doen. Dit voorstel kan het betalen van een boete of de schade zijn en het uitvoeren van een taakstraf. Dit kan natuurlijk alleen binnen de ambulante ggz.

5. De rechtszaak

Tijdens een rechtszaak zal de officier van justitie de rechter vragen om de verdachte te veroordelen en te straffen. Hij geeft hierbij aan voor welke strafbare feiten hij de verdachte strafbaar acht en welke straf daarop zou moeten staan. De advocaat van de verdachte controleert of aan alle regels van de wet wordt voldaan en of er sprake is van de bekende "vormfouten". Ook zal hij proberen om de straf voor zijn cliënt zo laag mogelijk te houden. De rechters bepalen of de verdachte schuldig is aan het strafbare feit en de hoogte van de straf.

Een rechter-commissaris is een onderzoeksrechter die onderzoek doet in een strafzaak voordat deze bij de rechtbank wordt behandeld. Vaak worden getuigen bij de rechter-commissaris al gehoord voordat de daadwerkelijke rechtszaak begint. Daar is de advocaat van de verdachte bij aanwezig en heel soms ook de verdachte zelf.

6. Civiele partijstelling

Civiele partijstelling is een vorm van burgerrecht toepassen in het strafrecht. De verdachte kan dan niet alleen worden veroordeeld tot bijvoorbeeld een vrijheidsstraf of een taakstraf, maar ook gedwongen worden om de schade van de benadeelden te vergoeden. Civiele partijstelling dient door de benadeelden te worden ingesteld tegen de veroorzaker. Het verdient grote aanbeveling om dit door de werkgever te laten uitvoeren. Civiele partijstelling is ook het afgeven van een duidelijk signaal naar de verdachte dat zijn gedragingen niet door de ggz-instelling worden geaccepteerd. Daarnaast is het een duidelijk signaal naar de werknemer dat hij gesteund wordt door zijn werkgever.

Voorbeeld Een cliënt slaat met een kruk uit de recreatiezaal wild om zich heen. Daarbij raakt hij moedwillig een ggz-medewerker en sneuvelt er een ruit. Er is letsel ontstaan bij de medewerker (materieel, fysiek en emotioneel slachtoffer) en schade aan eigendommen van de ggz-instelling. De ggz-instelling is hierdoor ook een benadeelde partij (materieel slachtoffer).

Een veroorzaker kan op twee manieren worden aangepakt voor zijn daden:

- strafrechtelijk
- civielrechtelijk

Dit kan door het doen van aangifte en daarin kiezen voor civiele partijstelling of door een afzonderlijke civiele procedure te starten.

7. De strafrechtelijke afhandeling (burger ten opzichte van overheid)

Mishandeling en andere misdrijven als vernieling en diefstal worden geregeld in het Wetboek van Strafrecht. De rechter legt een geldende straf op wanneer de zaak aanhangig is gemaakt door het Openbaar Ministerie en de rechter het strafbare feit bewezen acht. Aangifte bij de politie is hierbij altijd nodig.

Schade, die voortkomt uit een agressiedaad, kan door de rechthebbende worden verhaald als directe schade. De ggz-instelling doet dan, naast de aangifte van de medewerker in verband met de mishandeling, ook aangifte van vernieling. In deze aangifte kan de ggz-instelling zich 'civiel partij stellen'

en de schade op de veroorzaker proberen terug te vorderen. In de praktijk blijkt dat de ggz-medewerker niet alleen aangifte doet van mishandeling, maar dat hij door de directeur van de ggz-instelling ook gemachtigd is om aangifte te doen namens die instelling. In de aangifte is dan sprake van zowel de mishandeling als de vernieling en er zijn twee benadeelden: de medewerker in verband met de mishandeling en de ggz-instelling in verband met de vernieling.

Indien de dader veroordeeld wordt voor de vernieling, zal de rechter ook uitspraak doen over de schade. Wordt de dader niet voor het vergrijp veroordeeld, dan zal de rechter ook de eis tot schadevergoeding niet toekennen. In zo'n strafrechtzaak kan de strafrechter een civielrechtelijke claim behandelen zonder dat er sprake is van een maximum bedrag. In het eerder gegeven voorbeeld: de vergoeding van de waarde van het vernielde onderdeel inclusief eventuele installatie van dat onderdeel.

In zo'n geval is de schade eenvoudig vast te stellen en de bewijsvoering ook simpel wanneer er getuigen zijn. Ook al is de schade € 10.000,-; de strafrechter kan de schadevergoeding direct toewijzen.

Is het bedrag van de claim niet eenvoudig vast te stellen dan moet een civielrechtelijke afhandeling worden gestart. Dit wordt verderop in deze handreiking toegelicht.

De politie heeft – doorgaans na instemming van de officier van justitie – ook de mogelijkheid om een schikking met de veroorzaker aan te gaan. De veroorzaker vergoedt de schade dan al aan de slachtoffers voordat de rechtszaak dient. Ook bestaat de mogelijkheid dat door schadebemiddeling via het Openbaar Ministerie (OM) de dader in de gelegenheid wordt gesteld om naast de schadevergoeding meteen een boete te betalen. Dit is een vorm van lik-op-stuk-beleid. Indien de dader zijn openstaande rekeningen voldoet, zal het OM niet verder procederen of een veel lagere straf eisen dan wanneer de schade niet vergoed is. Ook hier blijkt weer dat het belang van aangifte doen groot is.

8. De civielrechtelijke afhandeling (burger ten opzichte van burger)

Het bedrag dat niet via de strafrechter kan worden toegewezen, de zogenoemde indirecte kosten, kan via een afzonderlijke civiele procedure op de verdachte verhaald worden. De bewijsvoering is hier anders dan in een straf-

proces. Ook niet eenvoudig vast te stellen schade kan na de strafrechtzaak nog via een afzonderlijke civiele claim bij de veroorzaker verhaald worden. Onder indirecte kosten vallen bijvoorbeeld uren ter begeleiding van het slachtoffer, vervanging van het slachtoffer, acties tegen de dader en out-of-pocket kosten. Indien de veroorzaker al in een strafproces is veroordeeld en hoger beroep niet meer mogelijk is, dan accepteert de civiele rechter deze uitspraak en zal zich alleen bemoeien met de hoogte van het schadebedrag. Ook wanneer de officier van justitie heeft besloten om geen vervolging in te stellen, kan geprobeerd worden om de schade via een civiele procedure te verhalen.

Vooraf dient reëel te worden ingeschat wat de directe en indirecte kosten zijn en wat het kost om deze te verhalen.

Voorbeeld Er heeft in een ggz-instelling een vernieling plaatsgevonden met een totale schade van € 400,-. De ggz-instelling probeert deze € 400,- op de veroorzaker te verhalen. Deze veroorzaker zegt geen geld te hebben. De ggz-instelling kan een deurwaarder inschakelen. De kosten van de deurwaarder (incassokosten) bedragen € 700,-

In bovenstaand voorbeeld lijkt het niet verstandig de deurwaarder in te schakelen. De te maken kosten dienen in verhouding te staan tot de totale kosten van een eventuele vordering. Het toch doorzetten van deze schadeclaim kan echter een belangrijk signaal van de ggz-instelling zijn. De instelling laat hiermee aan medewerkers en cliënten zien dat dit soort zaken niet worden getolereerd.

Deurwaarder

In de praktijk is het meestal verstandig om voor een eventuele civiele procedure een deurwaarder in de arm te nemen. Het kan zijn dat een deurwaarder al voor andere zaken verbonden is aan de ggz-instelling en dan is het mogelijk goede werk- en prijsafspraken te maken.

Eén noemer

Een ggz-instelling kan het beste in één keer alle schade (dus zowel de directe als de indirecte samen) onder één noemer stoppen. Kortom: alles bij elkaar optellen en het totaalbedrag claimen. Dit geeft een goede kans op toewijzing door de rechter. Wanneer de kosten voor directe en indirecte schade worden gesplitst dan is de kans groot dat alleen de directe schade wordt toegewezen.

9. Samen aangifte doen met de ggz-instelling

Wanneer de ggz-medewerker van een strafbaar feit aangifte doet bij de politie en ook de ggz-instelling schade heeft opgelopen door het incident, is het van belang dat namens en door de ggz-instelling aangifte wordt gedaan. De ggz-medewerker weet dat hij er niet alleen voor staat. De focus van de veroorzaker wordt niet alleen op hem gericht, maar veel meer op de ggz-instelling zelf.

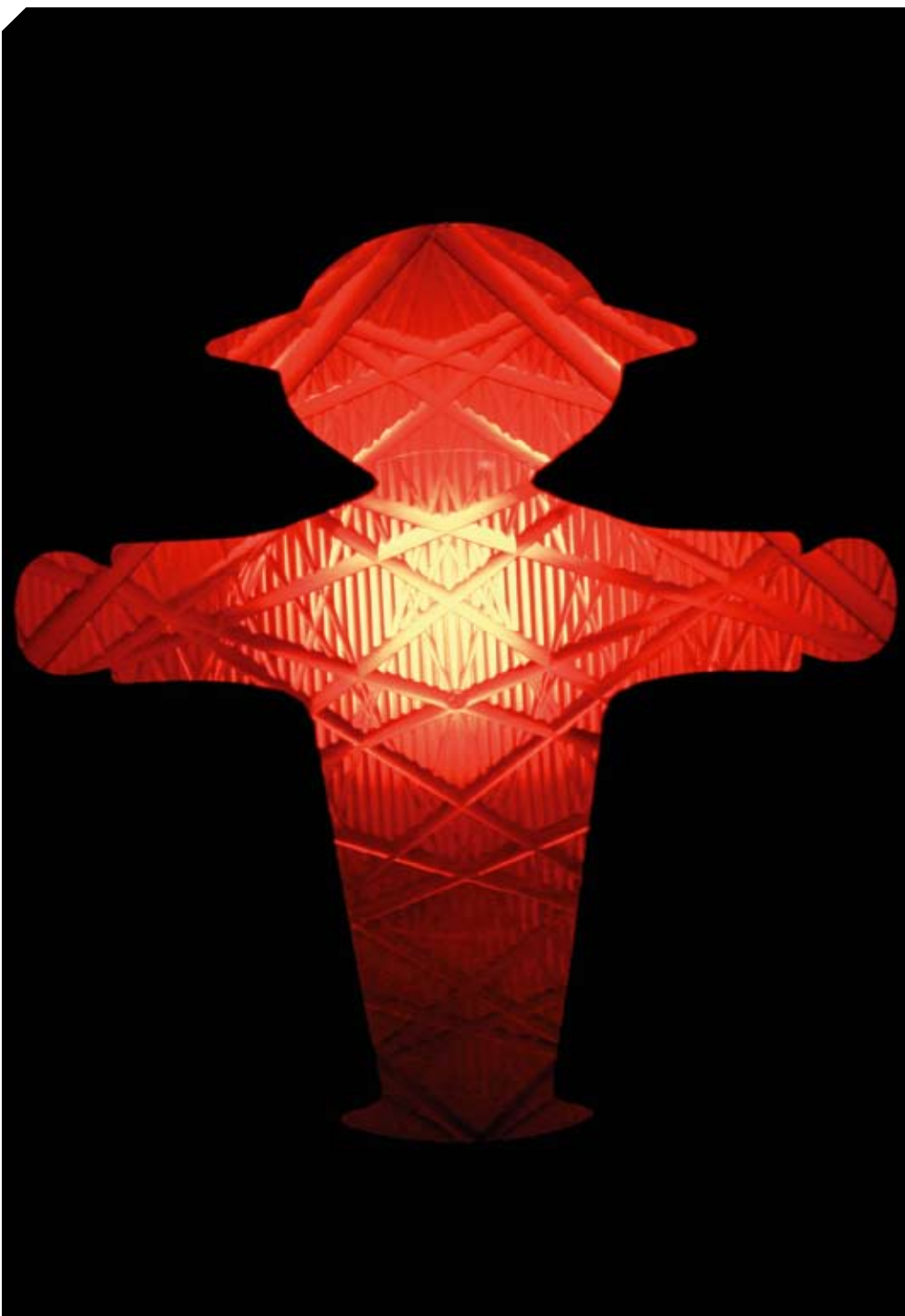
10. Aangifte tegen cliënten op een gesloten afdeling

Het kan natuurlijk gebeuren dat een cliënt op een gesloten afdeling is geplaatst en daar een zodanig strafbaar feit heeft gepleegd tegen een medewerker dat deze medewerker aangifte wil doen. Heeft dat dan wel zin? Komt de politie hem dan in de instelling aanhouden?

In deze handreiking is al aangegeven wat de belangen zijn van het doen van aangifte. Een cliënt blijft niet eeuwig in een gesloten afdeling geplaatst. Daarnaast komt het veelvuldig voor dat het uitbetalen van een schadevergoeding uitgesteld wordt tot het strafrechtelijke gedeelte door de rechter is afgedaan. En wat indien de veroorzaker na twee maanden van de gesloten afdeling af is en de medewerker op het buitenterrein of de openbare weg tegenkomt en ook daar agressief wordt?

Het is dus goed om aangifte te doen, al zal het niet vaak tot een directe veroordeling leiden.

Ook zal het niet vaak voorkomen dat de politie een veroorzaker in de gesloten afdeling gaat aanhouden. In dergelijke gevallen heeft de officier van justitie voor de eventuele aanhouding overleg met de directie van de instelling.

D. Mogelijke represailles door de veroorzaker

Medewerkers durven vaak geen aangifte te doen uit angst voor represailles. De rechter rekent dit gedrag van een veroorzaker zwaar aan. De veroorzaker loopt hierdoor de kans op een zwaardere straf. Ook hier blijkt dat registratie en aangifte doen van belang is. Het probleem van de represailles wordt soms omzeild door niet het slachtoffer aangifte te laten doen, maar een collega. Er kan ook worden gekozen voor het adres van de werkgever als domicilie. Verhoor van het slachtoffer is niet altijd nodig. In dat geval komen de betrokken gegevens sowieso niet in het proces-verbaal.

E. Goede voorwaarden scheppen

1. Begeleiding bij aangifte doen

Medewerkers moeten gedurende het gehele traject van aangifte en vervolging goed worden begeleid. Dit kan door de leidinggevende, een jurist of door mensen van het bureau Slachtofferhulp. Inschakeling van bureau Slachtofferhulp gebeurt al op het politiebureau. Tijdens de aangifte vraagt de politie aan het slachtoffer of hieraan behoefte is.

In sommige ggz-instellingen is de afspraak gemaakt dat iemand van de eigen instelling het hele traject van aangifte doen begeleidt en het slachtoffer steunt. Het is een belangrijke steun in de rug als iemand van de ggz-instelling meegaat naar het politiebureau om aangifte te doen.

Verwachting

Slachtoffers en medewerkers: verwachten steun en hulp van collega's, leidinggevenden en de ggz-instelling na een geweldsincident hebben behoefte aan duidelijke richtlijnen over het doen van aangifte bij de politie verwachten dat de instelling maatregelen neemt waardoor agressie en geweldsincidenten kunnen worden voorkomen verwachten van politie en justitie dat ieder incident serieus wordt genomen en niet wordt afgedaan als 'risico van het vak' verwachten dat bij ieder incident beoordeeld wordt (OM) of tot vervolging van de dader wordt overgegaan verwachten dat aangifte doen snel en adequaat kan plaatsvinden verwachten dat de privacy van het slachtoffer zo goed mogelijk wordt gewaarborgd verwachten te worden geïnformeerd over het verloop van de (rechts)zaak.

2. Opvang en nazorg

Naast slachtofferhulp is het van belang dat alle andere betrokkenen van het incident (collega's en getuigen) goed worden opgevangen. Samen met deze mensen moet worden nagegaan hoe de hulpverlening moet worden gestart en welke ondersteuning het meest gewenst is. Ook de terugkeer op de afdeling van een medewerker of cliënt moet met zorg worden begeleid.

Slachtofferhulp biedt alleen hulp aan individuele personen en niet aan instellingen. Werkgevers dienen hier zelf voor te zorgen.

3. Protocol

De strafbare feiten moeten in relatie staan tot de ggz-instelling. Protocollen moeten hierop zijn gebaseerd. Ook incidenten buiten de instelling, maar met een directe relatie tussen de betrokkenen en de ggz-instelling, vallen hier onder.

Voorbeeld Een ggz-medewerker loopt met een relatie buiten de instelling en wordt geconfronteerd met een gewelddadige cliënt. Deze cliënt mishandelt de relatie om de ggz-medewerker te kwetsen. Er is een directe relatie met de instelling, waardoor dit onder de werking van het protocol valt.

4. Stel de norm vast

Binnen ggz-instellingen moet in onderling overleg een norm worden gesteld. Het schept duidelijkheid wanneer met elkaar is afgesproken wat wel en niet acceptabel is. Dat is de basis voor een gedragscode en gedragsregels binnen de ggz-instelling. Het is belangrijk deze normen na te leven. Wanneer gezamenlijk is afgesproken dat er voor zaken aangifte wordt gedaan bij de politie, is het belangrijk dat iedereen zich daaraan houdt. Het is een signaal vanuit de organisatie dat bepaalde zaken niet meer worden getolereerd.

Voorbeeld 1 Een ggz-medewerker wordt uitgescholden door een cliënt. Hij heeft een dikke huid en lacht het van zich af: "Ach, hij weet niet beter."

De cliënt gaat er vanuit dat schelden mag.

Voorbeeld 2 Een ggz-medewerker wordt uitgescholden door een cliënt. In de scheldkanonnade zit ook de ziekte waaraan zijn moeder vorige week is overleden.

De medewerker zegt aangifte te doen van deze vorm van agressie.

Het is duidelijk voor de cliënt dat schelden niet wordt getolereerd.

Naleven protocol Wanneer in een protocol de gedragsregels zijn vastgesteld, zal de medewerker in zowel voorbeeld 1 als voorbeeld 2 op dezelfde manier reageren.

Door bepaalde zaken ook daadwerkelijk te benoemen als 'ons probleem' wordt voorkomen dat enkelingen het beleid ondermijnen.

Voorbeeld In de gedragsregels van een ggz-instelling is vastgesteld dat geweld niet wordt getolereerd. In die instelling willen cliënten nog wel eens boos worden.

Doordat duidelijke afspraken zijn gemaakt, is het duidelijk waar de grens ligt.

Mensen mogen teleurgesteld zijn en boos worden. Maar zodra het gewelddadig wordt is een grens overschreden.

5. Contactpersoon per niveau

Wanneer de politie iemand bij de ggz-instelling heeft aangehouden, heeft dat altijd een gevolg.

Binnen iedere ggz-instelling is het wenselijk dat iemand de contacten met de politie onderhoudt, dat er een politiecontactfunctionaris is en dat er een protocol is waarin staat beschreven wat er na de komst van de politie moet gebeuren. Het is belangrijk dat medewerkers weten wat de richtlijnen zijn voor het doen van aangifte en wie in kennis moet worden gesteld. De politiecontactfunctionaris kan altijd helpen bij onduidelijkheden over de protocollen en het beantwoorden van vragen.

Het aanstellen van een contactpersoon op meerdere niveaus wordt sterk aanbevolen.

Het meest wenselijk zijn contactpersonen op:

- strategisch gebied (voorzitter Raad van Bestuur met korpschef van politie, hoofdofficier van justitie en burgemeester),
- beleidsmatig niveau (avond/nachthoofd met wachtcommandant politie) uitvoerend niveau (beveiliging ggz-instelling met wijkagent).

Op deze niveaus worden de convenanten tussen de partijen besproken, getoetst en geëvalueerd. Een goed contact is van groot belang voor de samenwerking op veiligheidsgebied.

6. Formuleren van beleid

Iedere cliënt krijgt voor zijn behandeling een intakegesprek. De cliënt moet in dit gesprek worden gewezen op de huisregels en de gedragscode van de ggz-instelling. Zo weet de cliënt vooraf dat bij misdrijven aangifte wordt gedaan bij de politie, de schade wordt verhaald en gedragingen worden meegenomen in het behandelplan.

7. Compenseren van tijd

Wanneer medewerkers geconfronteerd worden met strafbare feiten dient men zo mogelijk direct aangifte te doen. Dit geldt ook als er sprake is van "op heterdaad"(zie C1).

De tijd voor het doen van aangifte geldt als werktijd.

F. Schadefonds Geweldsmisdrijven

Het Schadefonds Geweldsmisdrijven is opgericht om slachtoffers van geweldsmisdrijven die op geen enkele andere wijze hun schade vergoed kunnen krijgen toch enigszins financieel tegemoet te komen. Er zijn voorwaarden gesteld om voor een uitkering in aanmerking te komen. De commissie namens het Schadefonds Geweldsmisdrijven vormt zich zelfstandig een oordeel over wat er is gebeurd en is daarbij niet gebonden aan het oordeel van de rechter.

Om voor een financiële tegemoetkoming in aanmerking te komen, moet het slachtoffer als gevolg van het geweldsmisdrijf ernstig letsel hebben opgelopen. Dit kan lichamelijk letsel of geestelijk letsel zijn of een combinatie hiervan. Een aanvraag om een uitkering uit het schadefonds moet binnen drie jaar na de datum van het geweldsmisdrijf zijn ingediend bij genoemd Schadefonds. Ook voor nabestaanden en getuigen zijn er mogelijkheden om voor een uitkering in aanmerking te komen.

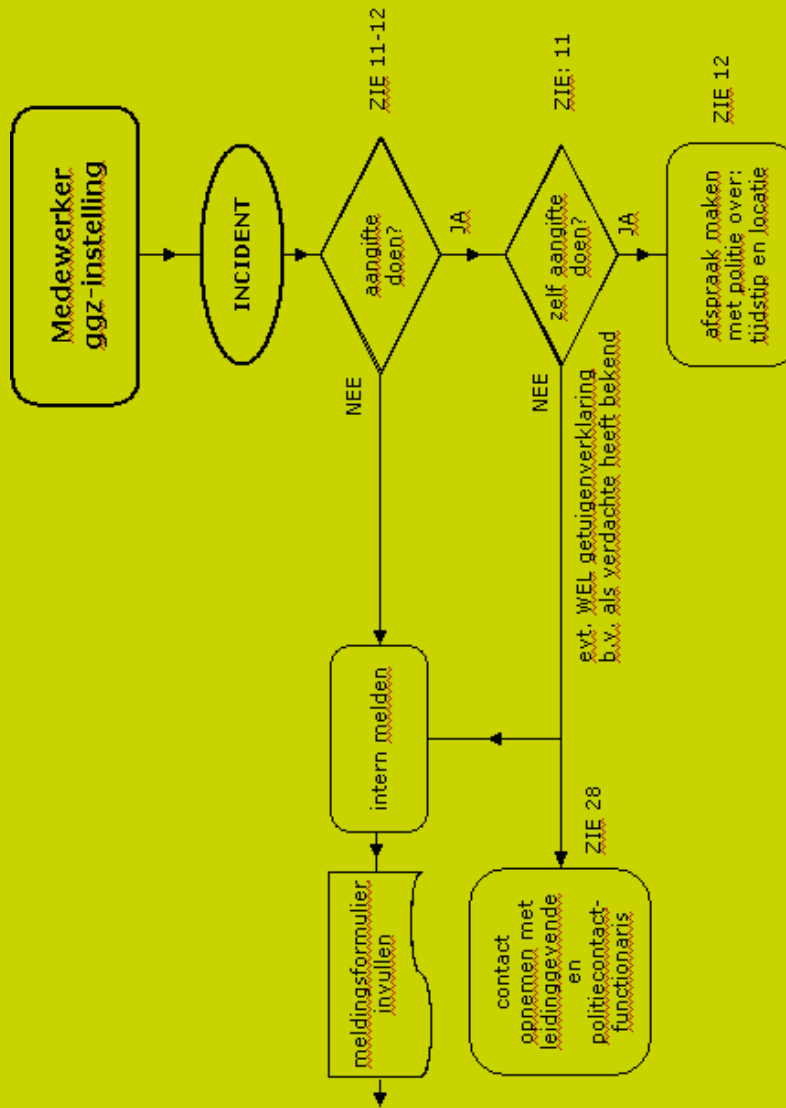
Zie voor meer informatie de website van het Schadefonds Geweldsmisdrijven: www.schadefonds.nl

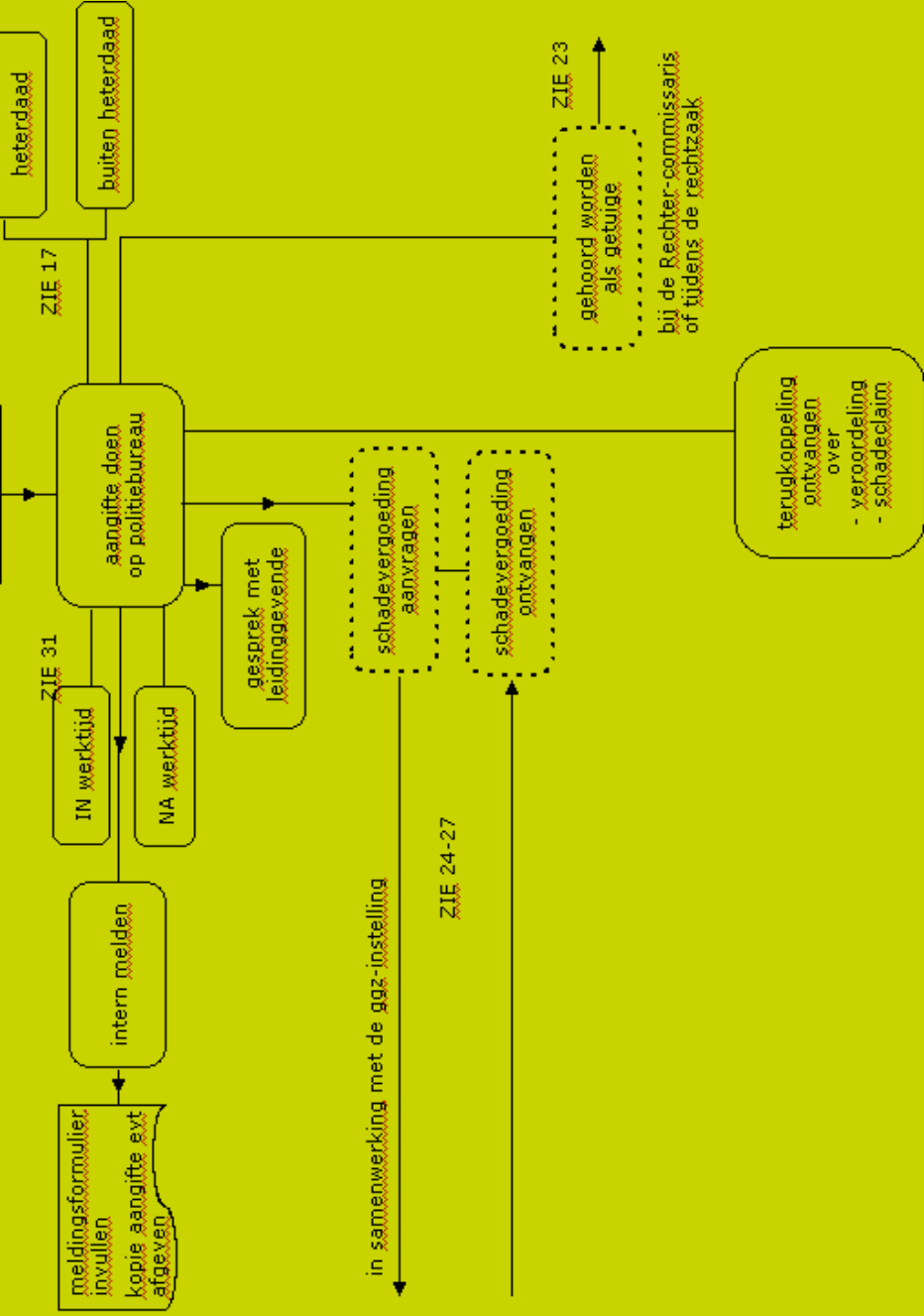
G. Opzeggen behandelingsovereenkomst

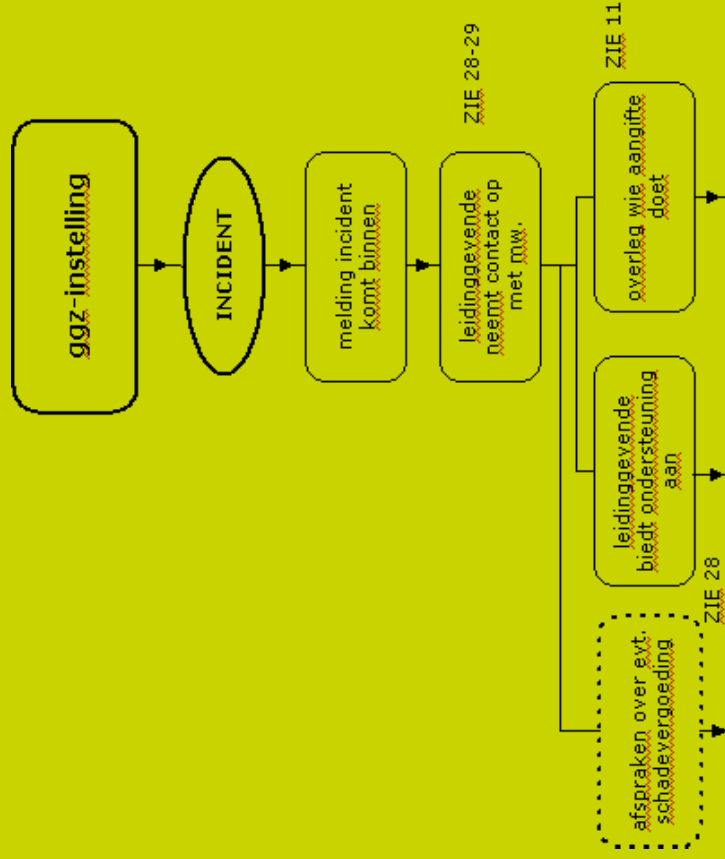
In relatie tot aangifte doen of wellicht zelfs al het doen van een melding staat ook het eventueel opzeggen van de behandelingsovereenkomst. Crimineel gedrag van de patiënt tegen de behandelaar en medewerkers zal veelal de vertrouwensrelatie schaden, evenals het doen van aangifte ervan.

Dat kan voor de behandelaar een gewichtige reden zijn om de behandelingsovereenkomst op te zeggen. De behandelaar zal dit niet snel doen en hierbij zeer zorgvuldig te werk gaan. Hij moet de patiënt wel van te voren waarschuwen en de weg wijzen naar een volgende hulpverlener of instelling.

Schema aangifte doen

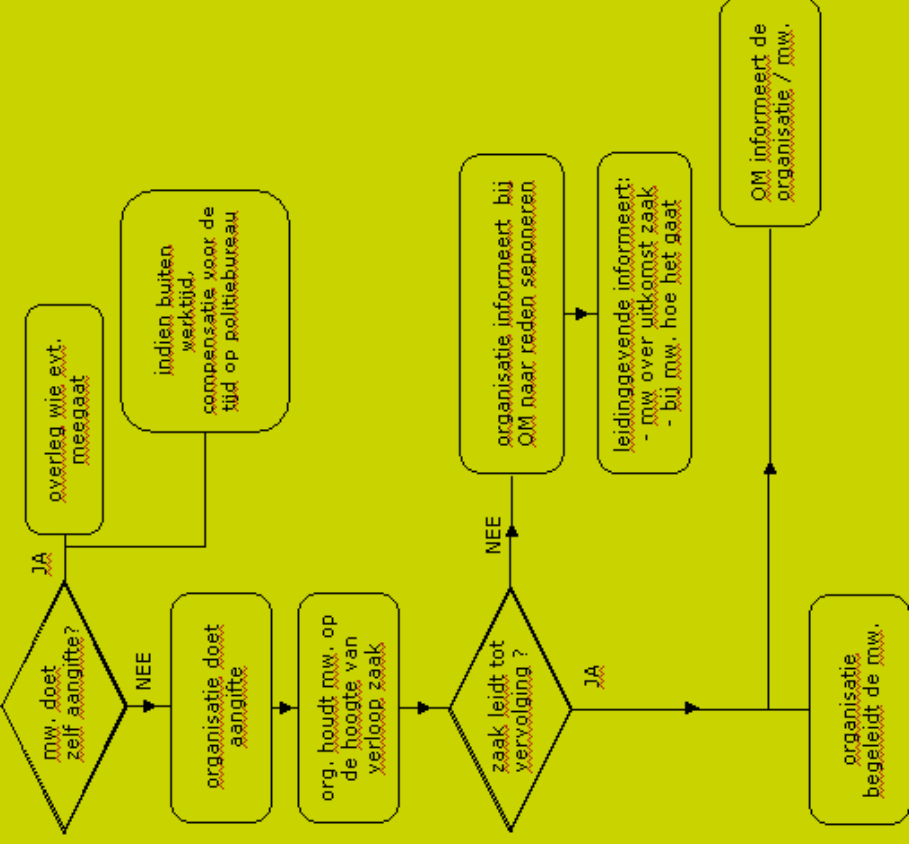

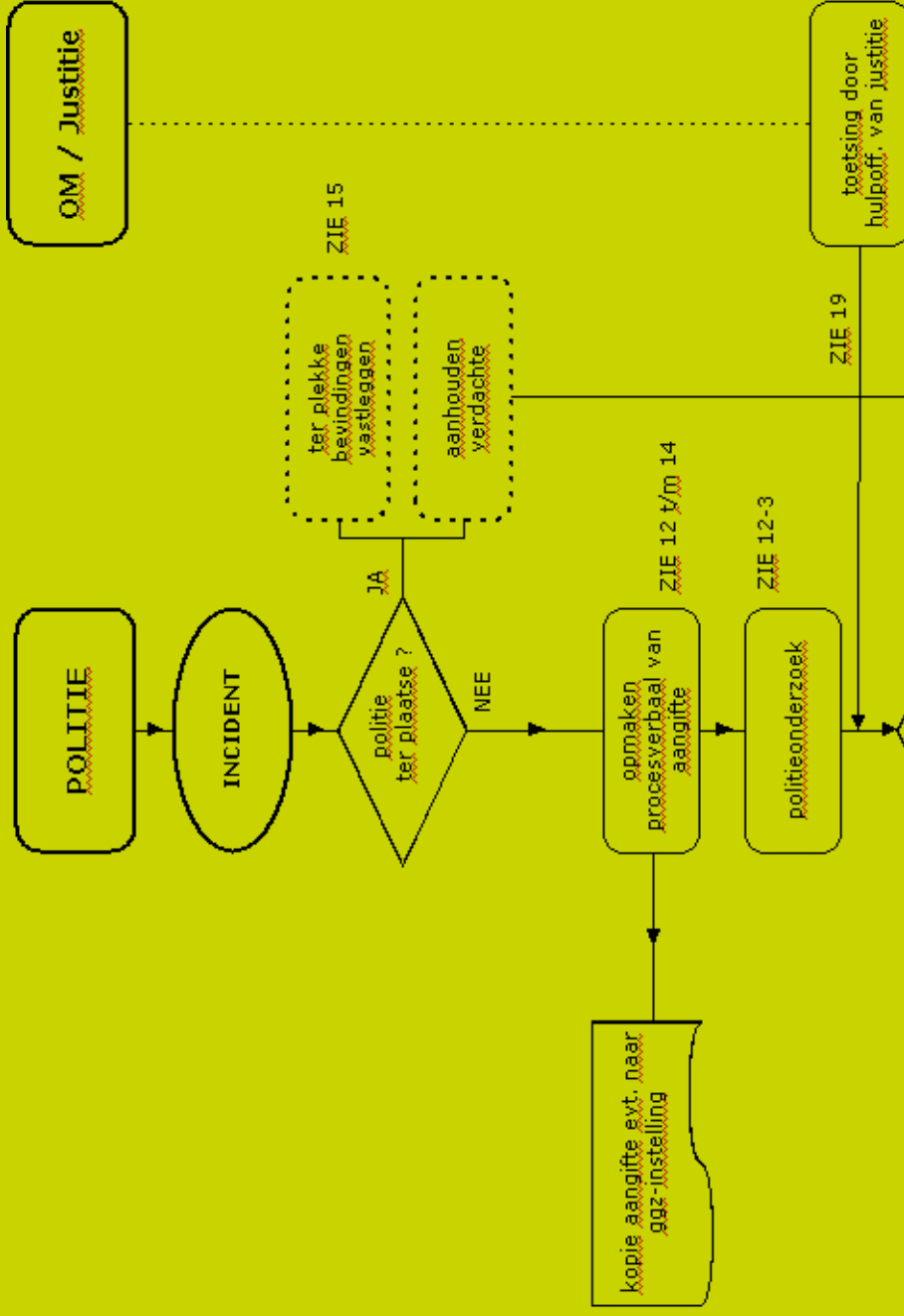

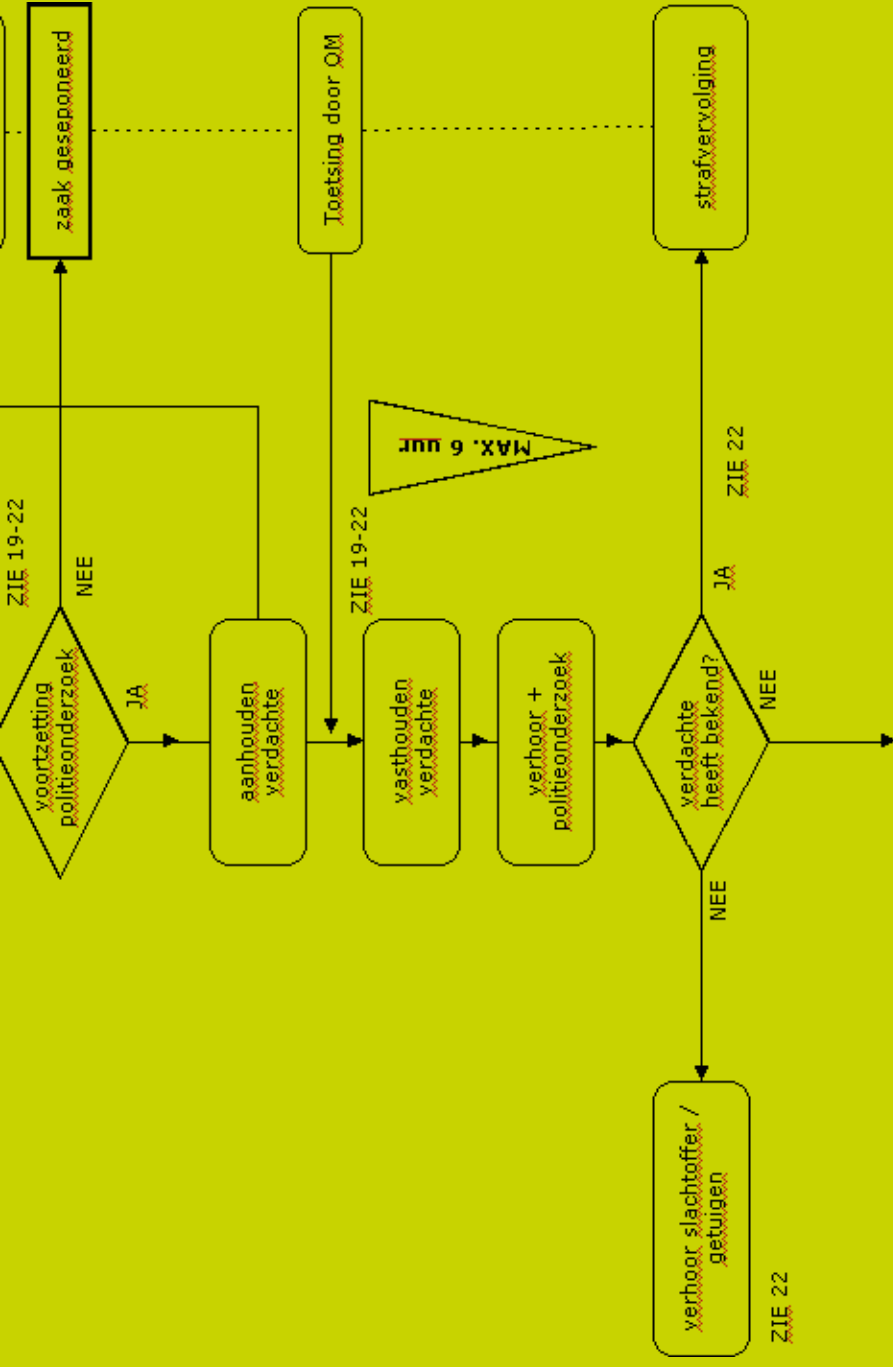
materiele schade
wordt meteen
vergoed

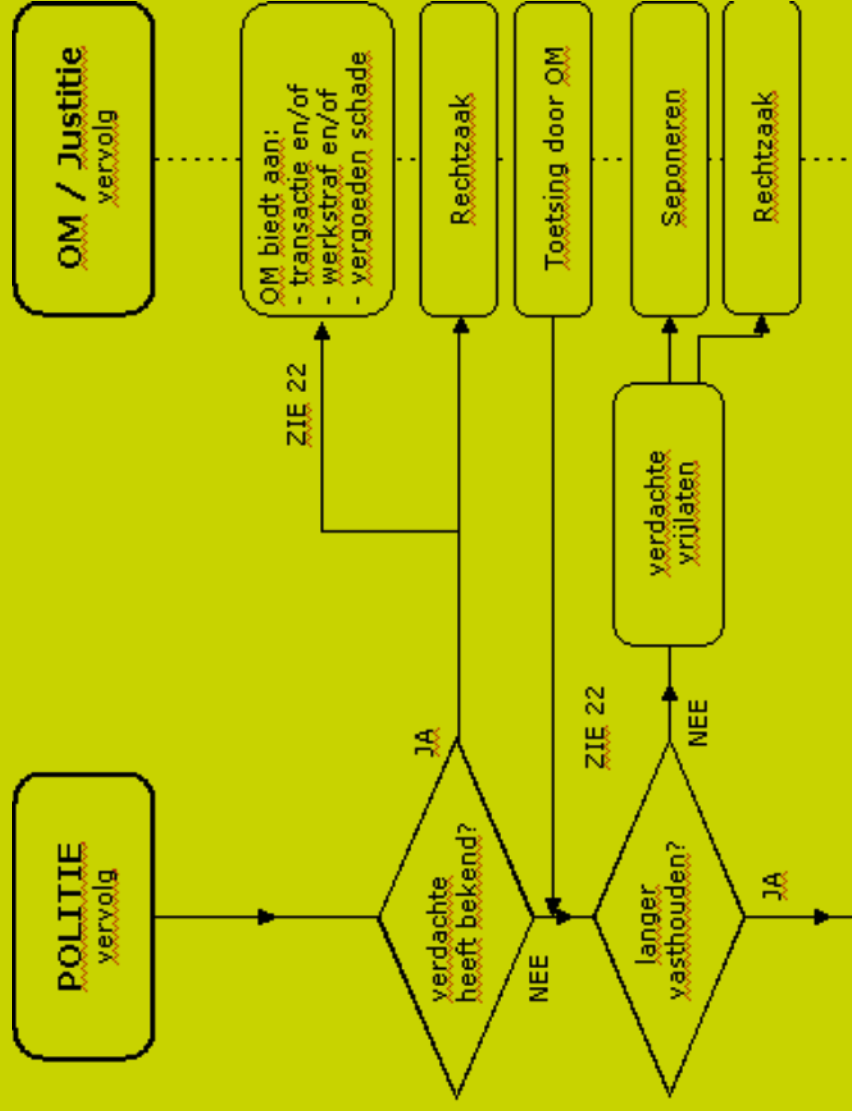
opvangteam of
andere hulp wordt
ingeschakeld

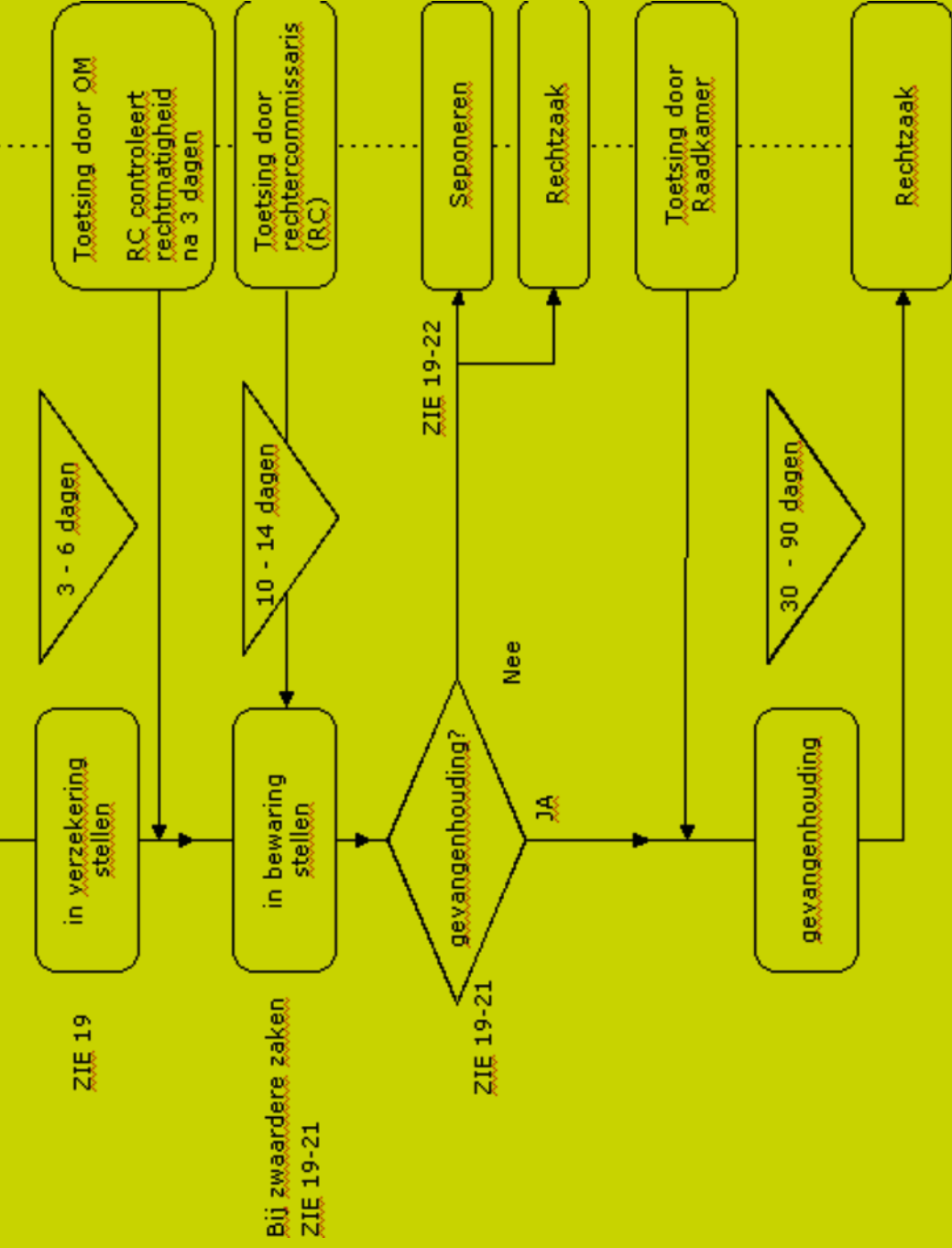
ZIE 29

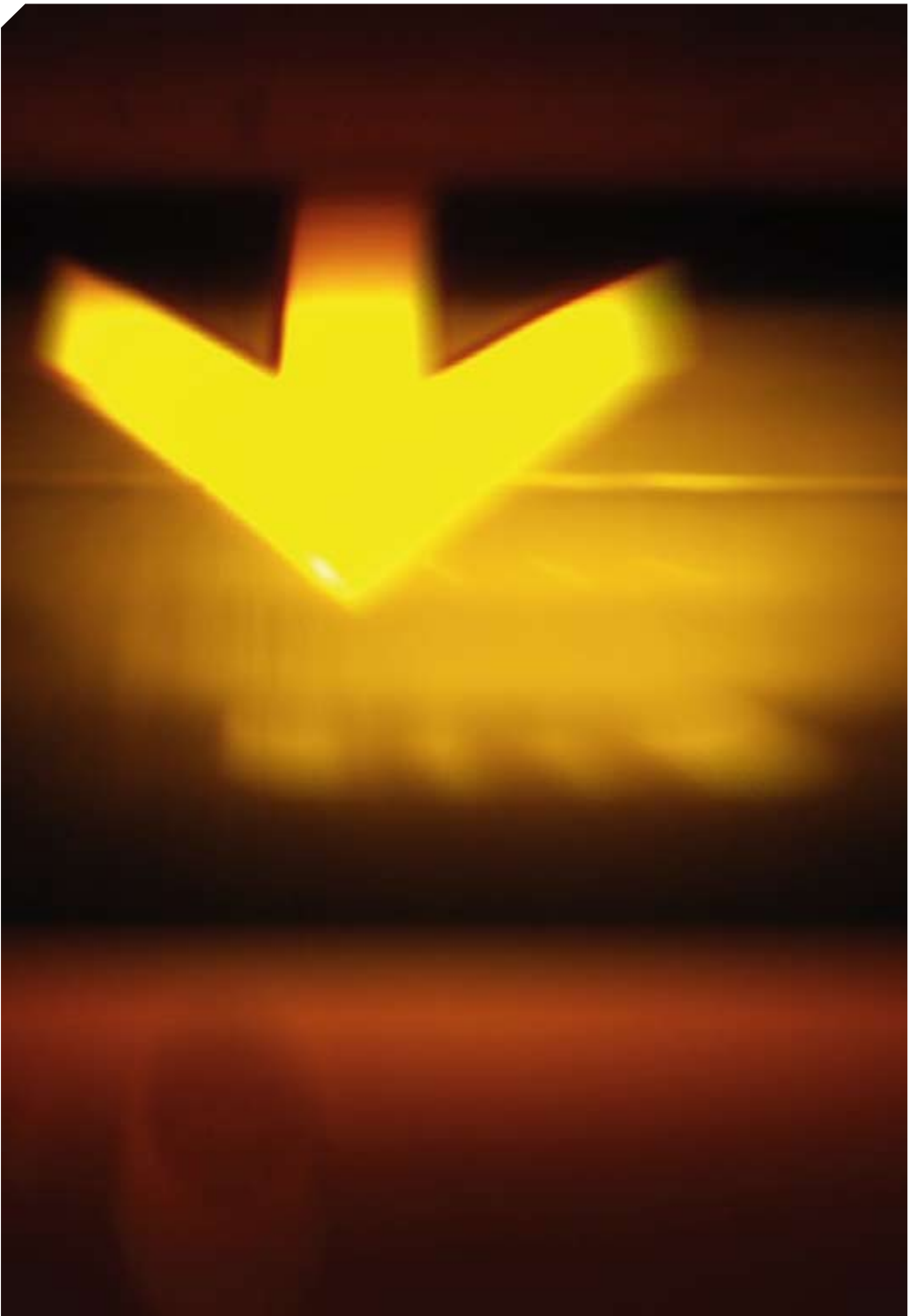

Tijdschema voorarrest

Kort samengevat de verschillende fasen van aanhouding van de veroorzaker/
verdachte tot de rechtszaak.

1. Aanhouding

Periode van maximaal 6 uur. Tijd tussen 00.00 uur en 09.00 uur telt niet mee. Hierna in verzekering (langer vast) of in vrijheid.

2. Inverzekeringstelling

Periode van 3 dagen die ook weer met maximaal 3 dagen verlengd kan worden tot samen maximaal 6 dagen.

3. Inbewaringstelling

Periode van officieel maximaal 14 dagen die opgelegd kan worden door de Rechter-commissaris (RC). Hierna beslist de Raadkamer of de verdachte langer vast moet blijven. De Raadkamer is op donderdag. Meestal wordt deze periode beperkt tot 10 dagen omdat er dan altijd een donderdag in die periode zit.

4. 1e periode van gevangenhouding

1e Periode van 30 dagen gevangenhouding opgelegd door de Raadkamer. Het is mogelijk om direct de 2 volgende periodes (periode 5 en 6) ook op te leggen.

5. 2e periode van gevangenhouding

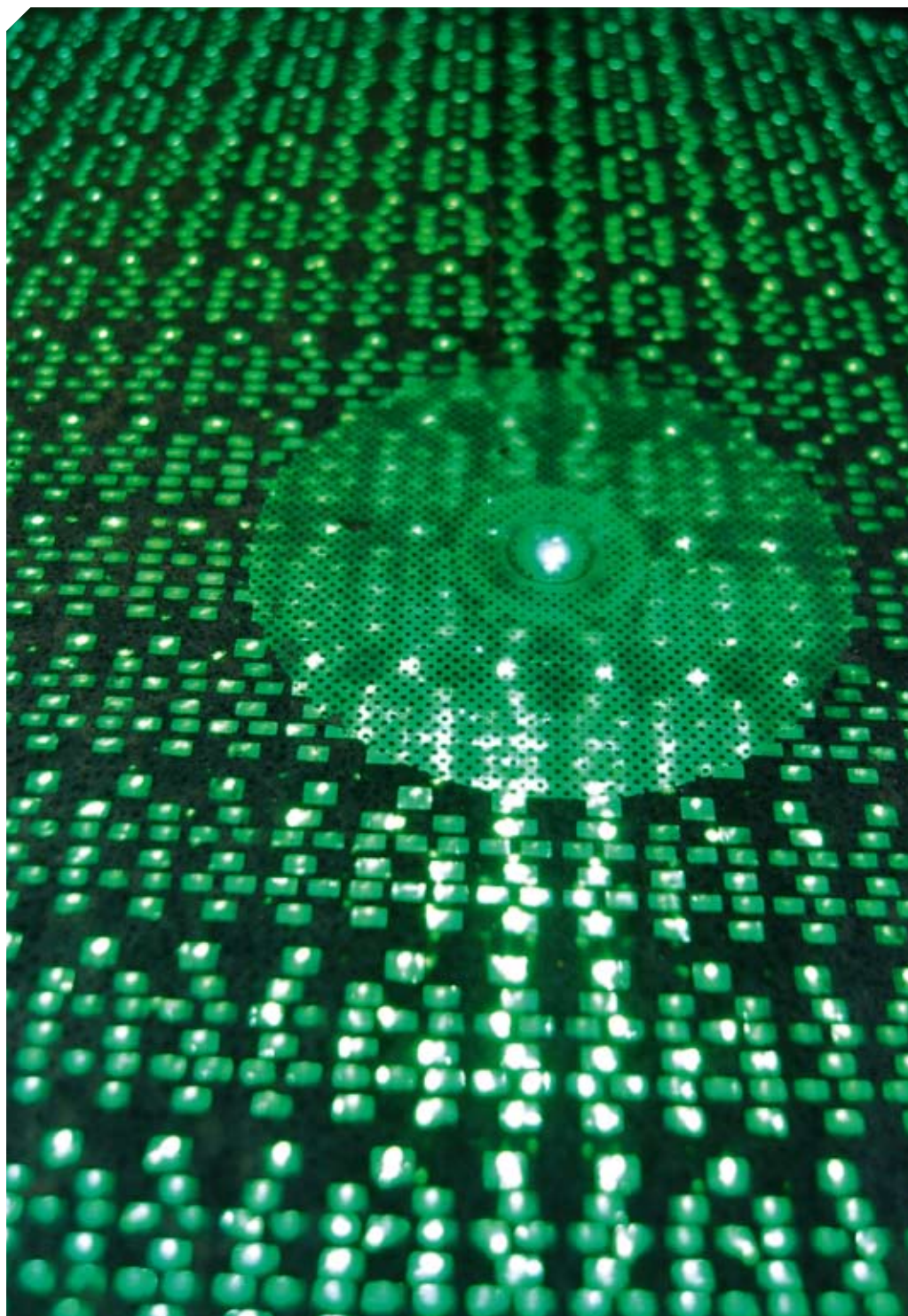
2e Periode van 30 dagen opgelegd door de Raadkamer

6. 3e periode van gevangenhouding

3e periode van 30 dagen opgelegd door de Raadkamer.

Periode 3, 4 en 5 duren samen niet langer dan 90 dagen. Hierna moet de rechtszaak beginnen. De uiteindelijke rechtbank (rechters) neemt nu de beslissingen. De feitelijke behandeling van de zaak kan door omstandigheden nog best verdaagd worden. Bijvoorbeeld omdat er nog nader onderzoek gedaan moet worden. Dat kan onder andere zijn omdat de verdachte nog nader moet worden onderzocht in bijvoorbeeld de psychiatrische observatiekliniek het Pieter Baan Centrum.

Lijst met relevante websites.

Aangifte doen via website van de politie: www.politie.nl/aangifte

Meld Misdad Anoniem: www.meldmisdadaanoniem.nl

Zoeken van wetsartikelen: wetten.overheid.nl

Veilige Publieke Taak van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties: www.veiligepublieketaak.nl

Landelijke Stichting tegen Zinloos Geweld: www.zinloosgeweld.nl

Slachtofferhulp Nederland voor hulp na een misdrijf of verkeersongeluk: www.slachtofferhulp.nl

Schadefonds Geweldsmisdrijven: www.schadefonds.nl

Centrum voor Criminaliteit en Veiligheid: www.hetccv.nl

Arbocatalogus voor de geestelijke gezondheidszorg: www.arbocatalogusggz.nl

GGZ Nederland: www.ggz nederland.nl

O&O-fonds GGZ (OOfGGZ): www.werkenindeggz.nl

Colofon

Uitgave

O&O-fonds GGZ

Postbus 830

3800 AV Amersfoort

033 463 06 01

info@oofggz.nl

www.werkenindeggz.nl

Tekst Peter Peerdeman (CAOP)

Redactie Michael Halve (CAOP)

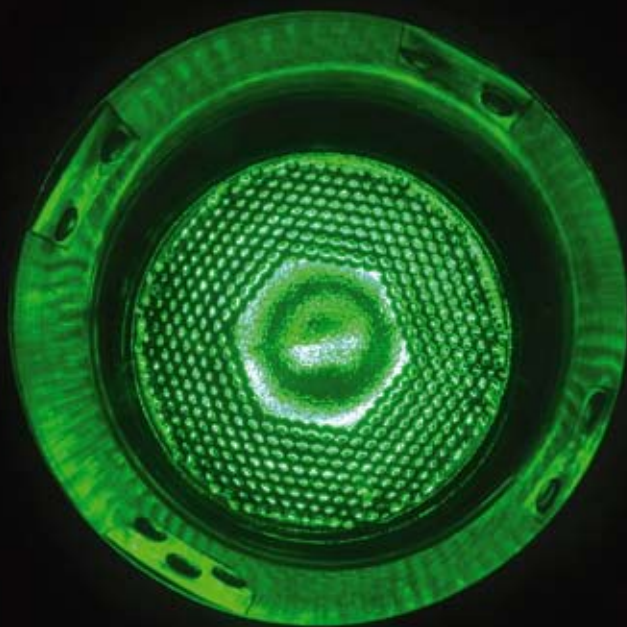
Eindredactie O&O-fonds GGZ

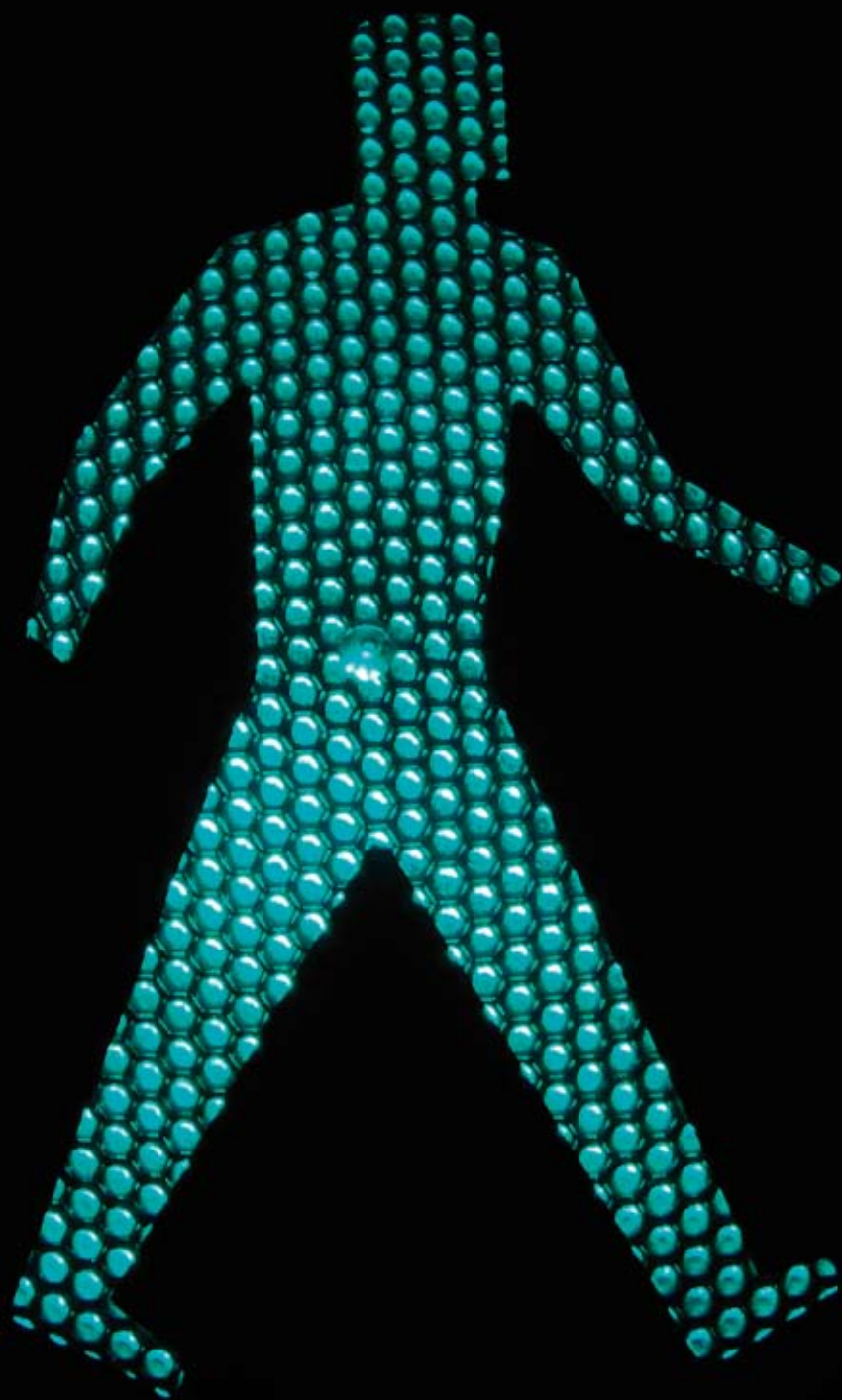
Grafische Vormgeving Typetank, Utrecht

Nabestellingen zijn beperkt mogelijk per e-mail bij: info@oofggz.nl

De handreiking is te downloaden van www.werkenindeggz.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever. Bij overname is bronvermelding verplicht.

Aangifte doen bij agressie- en/of geweldsincidenten

Pag. 17, na punt 9. en voor punt 10, invoegen:

9a. Eenduidige Landelijke Afspraken: werkgever doet aangifte

Vanaf 1 april 2010 zijn de Eenduidige Landelijke Afspraken (ELA) met politie en Openbaar Ministerie in werking getreden bij de afhandeling van agressie en geweld tegen functionarissen met een publieke taak. De zorgsector valt hier ook onder.

De eenduidige afspraken hebben betrekking op onder andere ketenafspraken tussen politie en OM, opsporings- en vervolgaafspraken. In het kader hiervan kunnen werkgevers met een publieke taak aangifte doen van agressie en geweld tegen hun werknemers. Het slachtoffer wordt in dat geval in beginsel als getuige gehoord. Wettelijk gezien kan dit al op basis van artikel 161 van het Wetboek van Strafvordering. Het slachtoffer moet dan wel de naam en geboortedatum opgeven, maar kan het adres van de instelling aanhouden. Daarnaast kunnen werkgevers die vaker te maken hebben met geweld tegen hun werknemers hierover (aangifte)afspraken maken met de politie.

Meer informatie over de Eenduidige Landelijke Afspraken is te vinden op www.veiligepublieketaak.nl

Pag. 19, bij punt 13. *Meld Misdaad Anoniem*, toevoegen een tekst uit "veilige zorg".

In deze tekst wordt de gang van zaken bij anoniem melden geformuleerd. "Wanneer je getuige bent van een agressie-incident en je dit niet intern of bij de politie ddruft te melden, dan is anoniem melden via M. 0800-7000 een veilige uitkomst. M. staat voor Meld Misdaad Anoniem en is een landelijke meldlijn. M. is geen politie, maar een onafhankelijke stichting. Er werkt een klein team van zeer goed opgeleide mensen met maar een doel voor ogen: jouw anonimiteit beschermen. Ze bieden je een extra vangnet: voor als je wel wilt melden, maar niet bekend wilt worden.

Hoe waarborgt M. jouw anonimiteit?

- geen nummerherkenning
- geen gespreksopnames
- geen archief
- geen gegevens over de beller in de melding (ook al vertel je die wel).

Waar moet je op letten?

Feiten over de gebeurtenis

M. maakt alleen een melding op, wanneer je genoeg feiten over een gebeurtenis kunt geven. Denk aan de naam van een dader, een plaats en tijdstip van een gebeurtenis.

De dader kent jou

Stel je voor, een goede bekende is de veroorzaker van een agressie-incident. Wanneer je verhaal bekend is bij meer mensen, dan is anoniem melden via M. een mogelijkheid.

Ben je de enige getuige of een slachtoffer van geweld?

M. is een veilige plek. Voor M. ben je altijd anoniem. M. toetst daarnaast heel zorgvuldig of je anoniem blijft voor degene waarover je meldt. Een medewerker neemt in een vertrouwelijk gesprek de details van je melding met zorg door. Uit jouw verhaal kan bijvoorbeeld blijken dat je de enige getuige bent of misschien zelfs slachtoffer van geweld. In die gevallen kan een dader aan jou gaan denken als de politie een onderzoek start. Dat wil M. te allen tijde voorkomen. Loop je risico, dan maakt M. zelfs geen melding op.

Wat kan de politie met mijn anonieme tip?

M. stuurt je tip door naar de politie. Een groot misverstand is dat de politie –nadat zij van M. een tip heeft gekregen- zomaar ergens binnenvalt of iemand aanhoudt. Dat kan niet. Hoe ze omgaan met een M-tip is aan regels gebonden. Een anonieme melding moet eerst worden getoetst.

Nader onderzoek moet nieuwe feiten opleveren, die de anonieme tip onderbouwen. Dan kan de politie overgaan tot actie. Elke week worden in Nederland in ieder geval 30 mensen aangehouden mede dankzij M-tips.

M. is niet bedoeld voor:

- heterdaad situaties en spoedeisende hulp van de ambulance, brandweer of politie (1-1-2)
- aangiftes (officieel ‘verzoek tot vervolging’). Dit kan alleen bij de politie. Je kunt bij M. alleen anoniem melden.

Meer informatie?

Het gratis nummer 0800-7000 van M. is elke dag bereikbaar. Kijk voor de actuele openingstijden en meer achtergrondinformatie op

www.meldmisdaadanoniem.nl

Pag. 39, Schadefonds Geweldsmisdrijven, toevoegen:

Werkgevers kunnen bij het verhalen van schade assistentie krijgen via

www.helpdeskvpt.nl

Pag. 53, lijst met relevante websites, aanvullen met:

www.helpdeskvpt.nl assistentie voor werkgevers bij het verhalen van schade

www.infopolitie.nl informatie over maximumstraffen en voor welke feiten mensen aangehouden kunnen worden.